

**KATOLICKÁ TEOLOGICKÁ
FAKULTA**
Univerzita Karlova

Katedra: Katedra systematické teologie a filosofie

Posudek oponenta na rigorózní práci

Jméno oponenta: fr. Benedikt Tomáš Mohelník OP, ThD.
Autor práce: Mgr. Kamil Kozelský
Studijní program: Teologické nauky
Název práce: Téma andělů ve spiritualitě praktikujících katolíků
Rozsah práce: 232 852 zn.

Pan Kamil Kozelský úspěšně obhájil v červnu 2019 na KTF UK diplomovou práci s názvem Téma andělů ve spiritualitě praktikujících katolíků. V září 2021 předkládá práci s totožným názvem jako rigorózní, v souladu s předpisy KTF UK. Jak sám autor v úvodu uvádí, obě práce jsou téměř totožné. Rigorózní práce je navíc doplněn o průzkum ve dvou venkovských farnostech, který autor chápe „skutečně pouze jako doplňkový“ (s. 9). V reakci na průběh obhajoby diplomové práce se autor rozhodl „zahrnout také teologickou reflexi, a to jak v části ortodoxní, tak v části věnované novým náboženským hnutím“ (s. 9).

V první části práce nazvané Andělé v katolické tradici je nově zařazena podkapitola 1.1.2 Andělé v židovské pseudoepigrafické literatuře (s. 19nn), dále podkapitola 1.2.2 Mezi patristikou a Tomášem Akvinským (s. 35nn), která je rozšířením úvodního odstavce podkapitoly původní diplomové práce 1.2.2 Andělé pohledem andělského učitele (ta se stává v rigorózní práci podkapitolou 1.2.3, která zůstala beze změn). Nakonec první části je zařazena kapitola 1.6 Shrnutí (s. 53-54). Kromě toho je text převzatých kapitol tu či onde trochu upraven nebo mírně rozšířen či doplněn o bibliografické odkazy. Tyto změny textu lze však celkově považovat za spíše kosmetické retuše, které jistě přispěly ke zkvalitnění textu, ale po obsahové stránce neznamenají podstatný posun.

První část, která má být shrnutím biblické tradice (včetně intertestamentální literatury) a církevního učení, a tak posloužit jako doktrinní základ pro druhou část práce, trpí zásadním metodologickým nedostatkem. Snad nejvíce se projevuje v kapitole 1.5 Několik slov o padlých andělech, proto na něho poukážu v této kapitole, je ale přítomen v celé první části. Text je

fakticky kompilátem všech možných zdrojů od biblických pasáží přes magisteriální texty a církevní učitele až po současné teology. Zcela chybí rozlišení závažnosti a doktrinální závažnosti výpovědí, ze kterých autor ve svém textu vychází. Nejenže není jasné, co je skutečně učením církve v dané oblasti a co jsou teologické názory, ale z takto pojatého přístupu nelze vyvodit téměř žádná relevantní kritéria pro posouzení nauk v nových náboženských hnutích, která jsou předmětem zájmu druhé kapitoly.

Druhá část je rovněž místy rozšířena oproti původní diplomové práci. Také v ní považuji za důležité upozornit na jistý metodologický nedostatek, totiž že zcela chybí stanovení kritérií pro hodnocení jednotlivých autorů a proudů. Ve výsledku toho je celá druhá kapitola v zásadě pouze popisná. Jistě není jednoduché v nesourodé džungli různých spirituálních a pseudospirituálních směrů hledat styčné body a hodnotit je a vzájemně je srovnávat. Práci by však velmi prospělo, kdyby na konci každého autora či směru bylo alespoň nějaké systematické shrnutí nauky o andělech a v celkovém shrnutí kapitoly (2.4) kritické zhodnocení. Takto úplně chybí celistvý obrázek zkoumané tematiky.

Třetí část je nepochybně nejoriginálnější částí celé práce. Výsledky výzkumu nakonec vyznívají tak, že vcelku není co srovnávat, pokud jde o povědomí katolíků o andělech a představy o andělech v nových náboženských hnutích. Nicméně i to je naprosto legitimní výsledek výzkumu. Neprojevuje se tudíž absence důkladnější systematizace nauk o andělech v nových náboženských hnutích. V oblasti provádění výzkumů nedisponuji žádnými kompetencemi. Přesto si dovoluji formulovat jistou obavu: neodpovídali katoličtí respondenti, vědomi si účelu výzkumu, podle toho, jaké odpovědi se dle jejich mínění očekávají? (Nechybí např. otázka: četli jste knihu/viděli film o andělech z mimokatolického prostředí? Vidíte tam nějaké zajímavé/obohacující prvky? apod.).

Autor se odvážně a svým způsobem také novátorsky pustil do zkoumání zajímavého a důležitého tématu. Z tohoto hlediska si práce zaslouhuje pozitivní hodnocení. Ocenění si zaslouží také široký záběr pramenů a literatury. Rozdíl mezi obhájenou diplomovou prací a překládanou rigorózní prací je však spíše kvantitativní než kvalitativní. A to je škoda. Předsevzetí autora, že se do této práce rozhodl „zahrnout také teologickou reflexi, a to jak v části ortodoxní, tak v části věnované novým náboženským hnutím“ (s. 9), se podařilo naplnit pouze v nevelké míře.

Práci doporučuji k obhajobě s výše formulovanými výhradami.

V Praze, 20. září 2021

Fr. Benedikt T. Mohelník OP